

Keski-Suomen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän (2024–2029) kokous 1/2026

Aika: 29.5.2026 klo 9.30-12.30

Paikka: Vapaudenkatu 58, Jyväskylä (Sinetti kokoustila Havu) + Etäyhteys (Teams)

Osallistujat: Paikalla: 18 (paikalla) + 16 (Teams)

Liite 1.

1. Kokouksen avaus ja katsaus Lupa- ja valvontavirastoon

Timo Kinnunen Lupa- ja valvontavirastosta, vesienhoitoalue 2 ja merenhoito -ryhmän ryhmäpäällikkö esittäytyi ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Kinnunen toimii yhteistyöryhmän puheenjohtajana ja tämän kokouksen sihteerinä Toni Roiha. Yhteistyöryhmä esittäytyi paikan päällä ja etänä. Tämän jälkeen todettiin, että edellisen kokouksen (2.12.2025) pöytäkirja oli käynyt kommenttikierroksella. Edelliseen pöytäkirjaan ei tullut tässä vaiheessa kommentteja ja se hyväksyttiin.

2. Yhteistyöryhmän toimikauden vuodet 2026–2029: katsaus toimintaan

Nykänen totesi, että yhteistyöryhmä jatkaa päivitetyllä kokoonpanolla uuden vesienhoidon järjestämisviranomaisen eli Lupa- ja valvontaviraston johdolla. Hallinnon uudistuksen takia ryhmässä on muutamia uusia jäseniä. Tämän takia Nykänen esitteli lyhyesti yhteistyöryhmän tehtävät ja todettiin päivitetty kokoonpano ja kokouskäytännöt.

Tämän lisäksi Nykänen esitteli vesien- ja merenhoidon suunnittelun aikataulua. Lupa- ja valvontavirastossa valmistellaan tällä hetkellä vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmia sekä merenhoidon toimenpideohjelmaa vuosille 2028–2033 ja suunnitellaan vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä valtakunnallisen ohjeistuksen pohjalta. Kuuleminen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksista ja merenhoidon toimenpideohjelmaehdotuksesta alkaa 1.12.2026. Lopuksi Nykänen kertoi, että vuoden alusta alkaneessa ACWA-hankkeessa on yhteistyöryhmän toiminnan kehittämisosio.

3. Vesienhoidon uudet viranomaiset (Lupa- ja valvontavirasto sekä Uudenmaan elinvoimakeskus)

Kinnunen esitteli valtionhallinnon uudistuksen vaikutuksia vesien- ja merenhoitoon. Valtion aluehallinnon uudistuksen myötä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi tuli Lupa- ja valvontavirasto (LVV) ja toimeenpano- ja tukiviranomaisiksi elinvoimakeskukset (EVK). Vesien- ja merenhoidon yksikkö (Yksikön päällikkö: Jari Mutanen) sijaitsee Lupa- ja valvontavirastossa ympäristötehtävien alla. Keski-Suomen alue kuuluu pääosin vesienhoitoalueelle 2, jonka ryhmäpäällikkönä toimii Timo Kinnunen.

Lupa- ja valvontavirastossa vesien- ja merenhoidon -yksikön tehtävät työjärjestyksessä ovat:

- Vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset tehtävät

- Vesien tilaa, tila- ja ympäristötavoitetta sekä poikkeamista koskevat kannanotot
- Vesienhoitosuunnitelman toimeenpano sekä pinta- ja pohjavesien suojelun edistäminen ja ohjaus viranomaisprosesseissa

Jouni Kivinen (Uudenmaan elinvoimakeskus) esitteli tämän jälkeen vastaavalla tavalla elinvoimakeskuksen keskitetyt vesienhoidon tehtävät:

- 816/2025 6 §: Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävänä on edistää toimenpiteiden toteuttamista toimialueellaan.
- Vesienhoidon toimenpiteiden toteutumisasteen seuranta ja raportointi
- Hankkeiden avustustoiminta: Avustus vesienhoidon ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteutukseen
- Asiantuntijataso neuvonta ja asiakaspalvelu, voi ottaa yhteyttä kaikissa vesiasioissa paikalliseen edistäjään!

Ryhmässä keskusteltiin elinvoimakeskukseen siirtyneiden edistäjien määrästä. Todettiin, että Uudenmaan elinvoimakeskuksen alueella Keski-Suomen vesienhoidon edistämisasiat ohjautuvat pääosin Jouni Kiviselle. Tämän lisäksi keskusteltiin kuinka erityyppiset pinta- ja pohjavesihankkeet ohjautuvat oikealle rahoituskäsittelijälle. Elinvoimakeskuksesta todettiin, että tässä tehdään yhteistyötä eri elinvoimakeskusten kesken. Jouni Kivisen lisäksi Uudenmaan elinvoimakeskuksesta voi rahoituksista kysyä Pasi Lempiseltä. Tiedotusasiaina Kivinen kertoi vielä, että YM:n avustusrahoitushaku aikaistuu tänä vuonna kuukaudella ja on 15.9-30.10.2026.

4. Vesienhoidon suunnittelun ajankohtaiset asiat

Vesien tila-arviot

Roiha ja Lehtinen esittelivät Keski-Suomen sisävesien ekologisen tilan luokittelua. Huomioitavaa on, että esitetyt tulokset ovat alustavia ja luokittelu vahvistetaan valtioneuvostossa osana vesienhoitosuunnitelmia joulukuussa 2027. Luokittelussa on käytetty pääosin vuosien 2017–2023 aineistoa. Alustavan aineiston perusteella Keski-Suomen vesimuodostumista aitoa muutosta ekologisen tilan luokassa on alustavasti tapahtunut 43 vesimuodostumassa (22 parantunut kohdetta ja 21 kohdetta huonontunut). Pääosa muutoksista johtuu kuitenkin menetelmällisistä muutoksista (luokittelu heikoimmassa tilassa olevan laatutekijän mukaan) tai uudesta seuranta-aineistosta (yhteensä 142 vesimuodostumaa). Keski-Suomen alueella erinomaisessa tai hyvässä tilassa olevista vesimuodostumista on yhteensä 108:n vesimuodostuman tila riskissä heikentyä. Suurimmat paineet Keski-Suomen vesimuodostumiin kohdistuvat hajakuormituksesta (maatalous ja metsätalous) ja morfologisesta muutoksesta. Eniten paineet olivat Keski-Suomen alueella vähentyneet turvetuotannon osalta. Lisäksi todettiin, että Keski-Suomen alueella on alustavasti yhdeksän KeVoMu -vesimuodostumaa.

Aarnos esitteli seuraavaksi lyhyesti pintavesien kemiallisen tilan luokittelua. Kemiallinen tila määräytyy vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden pitoisuuksien ja niille asetettujen ympäristölaatunormien perusteella (ns. prioriteettiaineet). Keski-Suomen vesistöjen kemiallista tilaa heikentää mm. polybromatut difenyylietterit (PBDE, ylittyy kaikkialla Suomessa), elohopea (turvemaiden jokivesistöt ja humuspitoiset järvet), PAH -yhdisteet sekä PFOS (perfluorooktaanisulfonihappo).

Pohjavesien tilan luokittelusta kertoi Päivi Ikävalko. Keski-Suomen alueella on yhteensä 38 kemiallisen riskin aluetta (30 kpl (1 ja 1E) 8 kpl (2E ja E)). Näistä 32 kohdetta on huonossa tilassa. Kaikki Keski-Suomen pohjavesialueet luokitellaan edelleen hyvään määrälliseen tilaan.

Antti Mäntykoski esitteli vesienhoidon tilatavoitteiden poikkeamien asettamisesta. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila viimeistään vuonna 2027 ja mikäli siihen ei päästä, tulee vesimuodostumalle asettaa poikkeava tavoite, joita ovat määrääjän pidentäminen luonnonolojen takia tai alennettu tilatavoite. Poikkeamien arviointi on tällä hetkellä Lupa- ja valvontavirastossa käynnistymässä ja vesimuodostumakohtaisia poikkeamia käsitellään tarkemmin yhteistyöryhmän syksyn kokouksessa.

Ryhmässä keskusteltiin viime vuonna tapahtuneesta Tikkakosken lentokentän sammutusvaahtopäästöistä. Todettiin, että PFOS -aineita on havaittu sammutuspaikalta lähtevistä vesistä. Kemiallisen tilan kartasta tätä aluetta ei kuitenkaan vielä voi havaita (esim. kaikista vastaanottavista vesimuodostumista ei vielä PFOS -tietoa).

Ryhmästä myös kysyttiin miten metsätalouden paineet ovat vain lisääntyneet, vaikka toimenpiteitä on tehty. Tähän vastattiin, että yhtenä selittävänä tekijänä on, että metsätalouden paineiden arviointia on tehty tällä kaudella etenkin orgaanisen kuormituksen osalta systemaattisemmin (SYKE:n ohje aiheesta) kuin aikaisemmin.

Ryhmästä kysyttiin mitä tapahtuu, jos joudutaan tilanteeseen, että poikkeuksia ei voi käyttää ja tilatavoitetta ei ole saavutettu. Vastattiin, että kukaan ei tiedä, EU-laajuisesti sama ongelma varmasti.

Keskusteltiin myös siitä, että toimenpiteiden asettaminen on tällä hetkellä käynnissä. Todettiin, että resurssit toimenpiteiden toteuttamiseen on rajalliset ja tulisi pyrkiä aina ohjaamaan resursseja vaikuttavimpiin toimenpiteisiin. Ryhmässä todettiin, että perustoimenpiteet ovat pääosin lakisääteisiä. Toimenpiteiden kohdistumisessa paikallisten toimijoiden tahtotila on myös suuressa roolissa. Myönnetyissä vesienhoidon rahoituksissa toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet tulee kuitenkin olla etusijalla. Pitkäjänteiset ja aidosti vaikuttavat vesistökuunnostustoimenpiteet olisivat tietenkin toivottavampia. Lisäksi todettiin, että pelkästään virkistyskäyttöön liittyvät toimenpiteet pisteytyvät nykyisellään avustuksien myönnön osalta huonosti.

Ryhmän tiedossa ei ollut tämänhetkistä tilannetta alueellisten kosteikkojen yleissuunnitelmien päivittämisestä. Tätä kautta myöskään tällaiseen suunnitteluun käytettävän rahoituksen tilanteesta ei ollut tarkkaa tietoa. Rahoituksen osalta tuotiin myös esille, että ei tuotannollisten investointien avustussummat ovat jääneet jälkeen nykyajan kustannuksista. Pelkästään ETI -rahoituksella kosteikon toteuttaminen voi olla hankalaa.

Toimenpiteet

Mari Nykänen esitteli vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluprosessia ja esitteli toimenpiteiden suunnitteluperiaatteita pintavesien osalta vuosille 2028–2033. Pintavesien osalta toimenpiteet kohdennetaan joko vesimuodostumaan tai vesienhoidon suunnittelualueittain. Todettiin myös, että enää ei tehdä maakunnallisia toimenpideohjelmia vaan myös nämä ovat

vesienhoitoalueetasolla. Suunnitellut toimenpiteet ovat joko perustoimenpiteitä (lakisääteisiä) tai täydentäviä toimenpiteitä. Lisäksi suunnitellaan ohjauskeinoja, jotka tukevat toimenpiteiden toteutusta. Toimenpidevalikoima on vielä osin viimeistelyssä, erityisesti ohjauskeinot.

Yleisen osuuden jälkeen Mari Nykänen (metsätalous), Antti Mäntykoski (maatalous, valuma-alue toimenpiteet, haja- ja loma-asutus ja teollisuuden yleinen osuus), Toni Roiha (teollisuus ja turvetuotanto), Hanna Aarnos (yhdyskunnat ja kalankasvatus), Anne Lehtinen (KRS -sektori) ja Päivi Ikävalko (pohjavedet) esittelivät toimenpiteiden suunnittelun periaatteita sektorikohtaisesti.

Lähtökohtaisesti sektoreittain esiteltiin toimenpiteet (ja mahdolliset muutokset), suunnitteluperiaatteita (alustavat) ja ohjauskeinot (ei kaikista sektoreista). Toimenpiteiden suunnittelu ja mitoitus on parhaillaan käynnissä Lupa- ja valvontavirastossa valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan ja tavoitteena on saada suunnittelu, toimenpiteiden määrät ja kustannukset arvioitua kesäkuun loppuun mennessä. Suunnittelua on tehty yhteistyössä mm. elinvoimakeskusten, Suomen ympäristökeskuksen ja luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden kanssa. Toimenpiteiden suunnittelua on kuvattu tarkemmin yhteistyöryhmälle jaetussa kokousmateriaalissa.

Ryhmäkeskustelussa nousi esille Keski-Suomen turvetuotannon tämänhetkinen tilanne. Pienen selvittelyn jälkeen todettiin, että hallinnon rekistereissä on Keski-Suomen alueella tällä hetkellä (2024) 58 aktiiviseksi merkittyä tuotantoaluetta. Pinta-alallisesti Keski-Suomen alueella tuotannossa/tuotanto kunnossa olevat alueet kattoivat yhteensä 2311 hehtaaria (2024). Turvetuotannon osalta todettiin, että kosteikot ja kasvillisuuskentät on todettu hyviksi vesienkäsittelyrakenteiksi vanhoilla turvetuotantoalueilla ja kosteikoita on suunniteltu/käytössä myös tuotannosta poistuvilla alueilla. Lisäksi tiedusteltiin, onko huonosti toimivan kemikaloinnin tai pintavalutuskentän tehostaminen tai jopa korvaaminen kosteikolla/kasvillisuuskentällä mietitty ohjauskeinona. Ryhmässä todettiin, että tätä tapaa on suunniteltu yhdistettäväksi kemikaloinnin tehostamiseen liittyvään täydentävään toimenpiteeseen.

Ryhmässä tuotiin esiin myös metsäsektorin toimenpide 30 m suojakaistasta, jatkuvan kasvatuksen tavoitemääristä ja pohjavesialuetoimenpiteestä. Lisäksi ryhmässä kysyttiin, miksi perustoimenpiteissä seurataan laajasti metsälain 10 § kohteiden säilymistä. Suojakaistan leveydestä oli aluksi ilmeisesti epäselvyyttä, että onko se ajateltu tavoitteena sellaisenaan vai keskiarvona. Kokouksen aikana tätä täsmennettiin sitten, että keskiarvona. Palautteen perusteella toimenpiteen arvioitiin olevan liian suuri muutos aiempaan, ei realistinen, ei linjassa muiden suositusten kanssa ja johtavan liian suureen kustannusvaikutukseen. Palautteen mukaan aiempaan 15 m olisi ainakin jossain alueilla päästy. Kerrottiin lyhyesti, että uusissa metsänhoidon suosituksissa tämä (30 n suojakaista) on mainittu hyvänä tasona. Jatkuvan kasvatuksen osalta etenkin 40 % pohjoisessa pidettiin epärelevanttina, ja kysyttiin mistä etelän 30 % taso on peräisin. Jatkuvan kasvatuksen osalta oltiin sitä mieltä, että olisi tärkeämpää miettiä potentiaaliset kohteet kuin asettaa kerralla kaikkialle tasoja. Pohjavesialueiden toimien osalta tulisi jättää pelivaraa keinoihin, koska eri alueilla tarvitaan erilaisia toimia.

Ryhmässä tiedusteltiin, kuinka esimerkiksi uuden infrarakentamisen aiheuttamia vesistöhaittoja on otettu huomioon. Todettiin, että Lupa- ja valvontaviraston vesienhoidon asiantuntijoille tulee runsaasti erilaisia hankkeita (aurinkovoima, tuulivoima, tierakennus, datakeskukset, yms.) kommenteille. Näissä annetuissa lausunnoissa otetaan huomioon myös vesienhoidon tarpeita.

Lisäksi ryhmässä todettiin, että 3. suunnittelukaudella toteutettuja kuntatapaamisille olisi tarvetta myös tulevilla suunnittelukaudella. Keskustelun yhteydessä mainostettiin myös uutta PISARA-järjestelmää. Järjestelmä olisi tarkoitus avata julkiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä.

Merenhoito

Nykänen päivitti merenhoidon tämänhetkistä tilannetta. Ajankohtaisina asioina merenhoidon puolella olivat seurantaohjelman päivitykset, merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman päivitys sekä toimenpiteiden suunnittelu.

Vesienhoidon ympäristöarviointi eli SOVA

Mari Nykänen kertoi lyhyesti vesien- ja merenhoitosuunnitelmien ympäristövaikutusten arvioinnista. Arvioinnit tulevat osaksi vesienhoitosuunnitelmia ja merenhoidon toimenpideohjelmää ja niihin on mahdollista ottaa kantaa joulukuussa alkavassa kuulemisessa. Myös ympäristöarviointia on tarkoitus käsitellä tarkemmin syksyn kokouksessa.

5. Loppukeskustelu

Tässä vaiheessa ei ryhmältä tullut lisää keskusteluun nostettavia aiheita.

6. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Todettiin, että seuraavassa YTR-kokouksessa aiheina ovat mm. tällä hetkellä käynnissä olevien työvaiheiden edistyminen (mm. poikkeamat, toimenpiteiden suunnittelu, SOVA).

Kokouksen päätteeksi todettiin, että seuraavaa yhteistyöryhmän kokousta on suunniteltu järjestettäväksi 15.9.2026 klo 9.30–12.30 vain Teamsilla, eli etäkokous. Jäsenille toimitetaan tämän kokouksen aineisto ja Webropol -linkki, jonka avulla voi vielä antaa kommentteja nyt kuultuun kokouksen jälkeisen viikon ajan 19.6. saakka.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:27.

Sihteeri

Toni Roiha

Jakelu

Yhteistyöryhmän jäsenet, varajäsenet ja muut kokoukseen osallistuneet.

Liite 1. Osallistujalista (yhteistyöryhmän jäsenet/varajäsenet sekä muut osallistujat, Teams tai paikallaolo)

Taho/toimiala (jäsen)	Läsnä	Taho/toimiala (varajäsen)	Läsnä
Marika Masalin-Weijo (Luhanka) Joutsan seutukunta		Tapio Tervala (Joutsa) Joutsan seutukunta	x (Läsnä)
Katja Oksala (Jyväskylän seutukunta)	x (Etänä)	Anne Yli-Olli (Laukaa ja Hankasalmi) Jyväskylän seutukunta	
Piia Koski (Jämsä) Jämsän seutukunta	x (Etänä)	Pirita Arkko (Jämsä) Jämsän seutukunta	
Taina Lahtinen-Joensalmi (Keuruu) Keuruun seutukunta	x (Etänä)	Niina Koivula (Multia, Petäjävesi) Keuruun seutukunta	
		Katja Lappalainen (pohjoinen Keski-Suomi) Saarijärven-Viitasaaren seutukunta	
Milla Saarinen (Äänekosken seutukunta)	x (Etänä)	Anna Kervola (Äänekoski) Äänekosken seutukunta	
Enni Huotari Keski-Suomen liitto	x (Läsnä)	Suvi Bayr Keski-Suomen liitto	
Joonas Pysäys Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry	x (Etänä)	Timo Meronen Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry	
Jaakko Koppinen (Keuruun kalatalousalue) Kalatalousalueet	x (Etänä)	Reijo Lähteenmäki (Keuruun kalatalousalue) Kalatalousalueet	x (Etänä)
Olli Kauppinen (Saarijärven reitin kalatalousalue) Kalatalousalueet		Saku Salonen (Saarijärven reitin kalatalousalue) Kalatalousalueet	
Juhani Paavola Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry	x (Etänä)	Markku Julkunen Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry	
Tuomo Laitinen Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry	x (Läsnä)	Jukka Syrjänen Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry	
Juha Ojajarju Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö			
Vesa Laitinen ProAgria Keski-Suomi ry	x (Etänä)	Marjaana Hassani ProAgria Keski-Suomi ry	
Lauri Jaatinen MTK Keski-Suomi	x (Etänä)	Veera Kantonen MTK Keski-Suomi	
Pauli Rintala MTK Metsälinja	x (Läsnä)	Henri Mommo Mhy Päijänne	
Jarno Laitinen Suomen metsäkeskus	x (Etänä)	Matti Virkkunen Suomen metsäkeskus	x (Läsnä)
Reijo Hokkanen Metsähallitus			
Anna Riikka Nickull (Metsä Group) Metsäteollisuus			
Leena Siltaloppi (Neova Oy) Turvetuotanto	x (Etänä)	Teija Hartikka (Neova Oy) Turvetuotanto	
Yrjö Lankinen Suomen Kalankasvattajaliitto ry		Tero Puttonen Suomen Kalankasvattajaliitto ry	
Hannu Ruotsalainen (Koskienergia Oy) Energiateollisuus ry	x (Etänä)	Teemu Sarnola (Vattenfall Oy) Energiateollisuus ry	

Taho/toimiala (jäsen)	Läsnä	Taho/toimiala (varajäsen)	Läsnä
Petri Tuominen (Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy) Vesilaitosyhdistys ry (puhdistamot)		Sonja Pyykkönen (Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy) Vesilaitosyhdistys ry (puhdistamot)	
Jukka Tyrväinen (Alva-yhtiöt Oy) Vesilaitosyhdistys ry (vesilaitokset)	x (Läsnä)		
Juha Ovaskainen Geologian tutkimuskeskus	x (Läsnä)	Tiina Kaipainen Geologian tutkimuskeskus	
Tapio Keskinen Luonnonvarakeskus		Katja Kulo Luonnonvarakeskus	
Niina Kotamäki Suomen ympäristökeskus	x (Etänä)		
Tarja Stenman Jyväskylän ammattikorkeakoulu	x (Läsnä)	Samuli Lahtela Jyväskylän ammattikorkeakoulu	
Katja Pulkkinen Jyväskylän yliopisto	x (Läsnä)	Heikki Hämäläinen Jyväskylän yliopisto	
Marjut Remes Puolustusvoimat		Anna Kralik Puolustusvoimat	
Lauri Kaisto Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus Vesitalous		Tarmo Muuri Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus Vesitalous	
Jouni Kivinen Uudenmaan elinvoimakeskus Vesienhoidon edistäminen	x (Läsnä)	Mari-Anna Närhi Uudenmaan elinvoimakeskus Vesienhoidon edistäminen	x (Etänä)
Marja Vesteri Keski-Suomen elinvoimakeskus Maatalous, Liikenne	x (Läsnä)	Tomi Myyryläinen Keski-Suomen elinvoimakeskus Maatalous, Liikenne	x (Etänä)
Päivi Ikävalko Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		
Toni Roiha Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		
Hanna Aarnos Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		
Anne Lehtinen Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		
Mari Nykänen Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		
Timo Kinnunen Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		
Antti Mäntykoski Lupa- ja valvontavirasto Vesien- ja merenhoito	x (Läsnä)		